

Barbara Popiel

Wykorzystanie nowych mediów w szkolnej edukacji medialnej : rekonesans

---

Edukacja Humanistyczna nr 2 (31), 53-61

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Barbara Popiel
Wyższa Szkoła Humanistyczna TWP
w Szczecinie

WYKORZYSTANIE NOWYCH MEDIÓW W SZKOLNEJ EDUKACJI MEDIALNEJ (REKONESANS)

Nowe media w edukacji medialnej: uwagi wstępne

Stwierdzenie, że nowe media stanowią już stały, naturalny element naszego życia, zarówno prywatnego, jak i zawodowego, zabrzmi niewątpliwie banalnie. Jednakże przywołanie owego banału jest zamierzone, gdyż w refleksji nad sposobem efektywnego wykorzystania nowych mediów w szkolnej edukacji medialnej konieczne będzie niekiedy przypomnienie kwestii, które wydają się oczywiste i doskonale znane. Problem, który jest punktem wyjścia dla niniejszego tekstu, polega na tym, że choć doskonale sobie zdajemy sprawę z faktu wszechobecności nowych mediów we współczesnym świecie i życiu współczesnego człowieka, a także z tego, że dojrzałe korzystanie z nich wymaga odpowiedniego przygotowania, na gruncie polskiego szkolnictwa wciąż brakuje szeroko zakrojonych działań służących temu celowi. W tym przypadku interesować mnie będzie wprowadzanie edukacji z zakresu nowych mediów w kontekst edukacji medialnej, te dwa zagadnienia są bowiem ściśle ze sobą powiązane.

Obecnie nowe media stają się jednym z głównych, a coraz częściej dominującym lub wręcz jedynym źródłem odbioru rozmaitych przekazów medialnych; docierają też zwykle do znacznie szerszego grona odbiorców niż którekolwiek inne media masowe. Wynika to z trzech niezwykle istotnych cech nowych mediów jako narzędzi przekazu informacji: ich szybkości, powszechności i interaktywności. Z tych też powodów nowe media są ogromnie atrakcyjne dla samych odbiorców, w tym uczniów, którzy korzystają z nich, regularnie i samodzielnie, w różnorodnych celach.

Wykorzystanie nowych mediów w edukacji medialnej stwarza szereg interesujących możliwości merytorycznych i pedagogicznych. Na przykład pozwala na atrakcyjne i przystępne przekazanie podstawowej wiedzy o historii, teorii oraz zjawiskach dotyczących mediów, umożliwia nabycie i rozwinięcie umiejętności świadomej oceny i selekcji otrzymanych informacji, kształtuje samodzielność i odpowiedzialność ucznia jako nadawcy

i odbiorcy przekazów medialnych, a także daje szansę bezpośredniego zetknięcia się z zagadnieniami dotyczącymi etyki dziennikarskiej. Podczas poznawania gatunków dziennikarskich w teorii i w praktyce, uczeń może przyjmować rolę zarówno odbiorcy, jak i twórcy poszczególnych wypowiedzi. Włączenie do edukacji medialnej nowych mediów umożliwia też osadzenie ich w kontekście mediów masowych, a zarazem pomaga wyrobić w uczniach umiejętność sprawnego poruszania się w świecie mediów i nowych technologii. Co więcej, poznanie współczesnych zjawisk dotyczących mass mediów pozwala nie tylko wyposażyć młodzież w niezbędną wiedzę, lecz również nauczyć ją skutecznego i świadomego korzystania z oferowanych przez nowe media możliwości.

Tym właśnie możliwościom, sposobom wykorzystania ich w edukacji oraz związanym z nimi perspektywami i zagrożeniami chciałabym się przyjrzeć w kolejnych podrozdziałach.

„Narzędzia” edukacji medialnej

Różne elementy nowych mediów mogą na gruncie edukacji medialnej stać się jej narzędziami. Narzędzia te dzielę na dwie grupy „narzędzia odtwórcze” oraz „narzędzia twórcze”, w zależności od różnego poziomu wkładu autorskiego uczniów.

„Narzędzia odtwórcze” to te składniki nowych mediów, z których uczeń korzysta jako ze źródeł informacji już przygotowanych (przez inne osoby) i mało podatnych na zmiany ze strony indywidualnych użytkowników. „Narzędzia odtwórcze” stanowią materiał, na podstawie którego uczeń poznaje właściwy (oraz niewłaściwy) kształt przekazów medialnych i związanych z tym zjawisk. Do narzędzi takich można zaliczyć przede wszystkim: strony internetowe prasy, radia i telewizji, gazety internetowe oraz portale i wortale. Tu szczególnie ważne powinno być zapoznanie młodzieży z różnorodnymi źródłami informacji, nauczanie wyszukiwania informacji i korzystania z nich w odpowiedni sposób, wskazanie sposobu selekcjonowania wiadomości oraz klasyfikowania poszczególnych źródeł jako wiarygodnych lub niewiarygodnych. Dzięki „narzędziom odtwórczym” można też zapoznać uczniów z historią rozwoju mediów, specyfiką mediów masowych i współczesnym przenikaniem się ze sobą różnych typów mediów, a także wprowadzić podstawowe wiadomości z zakresu etyki dziennikarskiej, prawa prasowego i prawa autorskiego.

„Narzędzia twórcze” z kolei to te, którymi uczeń posługuje się samodzielnie (indywidualnie lub grupowo) i przy których ma bezpośredni wpływ na proces tworzenia komunikatów, a także na sposób ich rozpowszechniania, efektem pracy zaś, jest (mniej lub bardziej) autorski twór. Dodatkowym walorem jest interaktywny charakter „narzędzi twórczych”, do których zaliczają się: blogi, wideoblogi, fotoblogi, serwis YouTube, fora i portale społecznościowe. Za ich pomocą możliwe jest przećwiczenie w praktyce tego, co podczas edukacji medialnej uczeń poznaje w teorii; ponadto – co wydaje się jeszcze ważniejsze – w przestrzeni „narzędzi twórczych” szczególnie ważne staje się wprowadzenie elementów „wychowania do życia wirtualnego”, bez którego niemożliwe będzie sprawne poruszanie się po nowych mediach, a co za tym idzie – korzystanie z wielu przekazów medialnych.

O ile wykorzystanie „narzędzi odtwórczych” w procesie edukacji medialnej wydaje się dość jasne i proste, o tyle przy „narzędziach twórczych” należy dodatkowo omówić kilka zagadnień i wskazać niektóre z możliwych sposobów wykorzystania tychże narzędzi.

Z piórem (klawiaturą) w ręce: blogi

Blogi wydają się szczególnie atrakcyjnym dla uczniów „polem ćwiczeniowym”, zarówno ze względu na swoją popularność i techniczną prostotę, jak również z powodu szerokiego zasięgu, dość osobistego charakteru, a także jako pozytywnych przykładów „blogów sukcesu”¹. Jeżeli nawet ten ostatni powód pozostawimy w tle, to pozostałe wymienione przyczyny wystarczająco wyraźnie przemawiają za tym, aby włączyć blogi w zakres szkolnej edukacji medialnej.

Blogi są bowiem bardzo dobrym miejscem do nabywania teoretycznej i praktycznej wiedzy o wielu elementach warsztatu dziennikarskiego, w tym do „bezbolesnego” poznawania gatunków dziennikarskich oraz ćwiczenia umiejętności ich tworzenia². „Bezbolesność” ta wynika ze specyfiki blogu – miejsca swobodnej wypowiedzi, znanej uczniowi z pozaszkolnego poruszania się po Internecie. Tworzenie blogu szkolnego, klasowego lub prywatnego, indywidualnego lub grupowego, stanowić może atrakcyjną propozycję dla edukacji medialnej – propozycję łączącą elementy „klasyczne”, jak pisanie tekstów spełniających zasady wybranych gatunków dziennikarskich czy analizowanie tworzonych i otrzymywanych przekazów medialnych, z elementami „nowoczesnymi”; wchodzenie za pomocą Internetu w kontakt – jako nadawca lub odbiorca – z innymi nadawcami i odbiorcami konkretnych przekazów, obserwowanie budowania się relacji nadawczo-odbiorczej w sieci, bezpośrednie zetknięcie się z problemami natury etycznej i prawnej, ponoszenie przynajmniej częściowej odpowiedzialności za wysyłane komunikaty, doświadczenie takich zjawisk jak dziennikarstwo amatorskie i dziennikarstwo obywatelskie.

Wszystko to może się przysłużyć wzrostowi wrażliwości i świadomości dotyczącej kwestii etyki i źródeł dziennikarskich, a także rozwijaniu warsztatu dziennikarskiego, co w przyszłości będzie przydatne nie tylko dla nadawców, ale i odbiorców komunikatów prasowych, zwiększy bowiem umiejętność oceny jakości owych przekazów (na przykład pod kątem manipulacji, reklamy czy propagandy, obecnej w danej wypowiedzi).

---

¹ Przykładem mogą być tacy blogerzy jak Macademian Girl (www.macademiangirl.com, wcześniej macademiangirl.blogspot.com).

² Zob. B. Popiel, *Blog jako warsztat, narzędzie i przestrzeń przyszłego dziennikarza*, „Edukacja Humanistyczna” nr 2(29)/2013, s. 53–59; B. Popiel, *Literatura piękna i krytyk XXI wieku: dyskurs blogowy*, [w:] K. Taborska, W. Kuska (red.) *Literatura w mediach. Media w literaturze. Doświadczenia odbioru*, Gorzów Wielkopolski 2010, s. 45–53; Por. Leszek Olszański, *Media i dziennikarstwo internetowe*, Warszawa 2012, s. 26–39, s. 214–225; M. Kawka, *Blog jako gatunek dziennikarski – ewolucja i transgresja*, [w:] K. Wolny-Zmorzyński, W. Furman (red.) *Internetowe gatunki dziennikarskie*, Warszawa 2010, s. 61–69; K. Kadaj-Kuca, *Moda na blogowanie. Blog jako komentarz, element polityki redakcyjnej i narzędzie kreacji politycznej rzeczywistości*, [w:] K. Wolny-Zmorzyński, W. Furman, op.cit., s. 70–79; J.M. Zając, K. Rakocy, A. Nowak, *Interaktywne, choć osobiste blogi i blogowanie a komunikacja z otoczeniem*, [w:] D. Ulicka (red.) *Tekst (w) sieci 1. Tekst. Język. Gatunki*, Warszawa 2009, s. 21–229.

Co więcej, blog to swoista nauka poprzez zabawę, co jest szczególnie przydatne w przypadku uczniów młodszych klas. Zresztą ze względu na swą prostotę, popularność i niemal nieograniczoną formę, blogi mogą być wykorzystywane na wszystkich poziomach szkolnictwa.

Ćwiczenia audiowizualne: wideoblogi, fotoblogi, YouTube

Narzędzia o charakterze audiowizualnym, jak wideoblogi, fotoblogi i serwis YouTube, nadają się raczej do pracy ze starszymi uczniami – gimnazjalistami, szczególnie zaś licealistami. Prawdopodobnie najbardziej atrakcyjnym elementem tych narzędzi jest to, że ich użycie budzi skojarzenia „prawie jak w telewizji”. O ile blogi zwracają uwagę głównie na werbalny element przekazów medialnych, o tyle wideo- i fotoblogi oraz kanały YouTube umożliwiają analizę wizualnych i audialnych elementów tych komunikatów. To właśnie dzięki tym narzędziom uczeń może się przekonać, jak niezwykłą siłą perswazyjną, a także manipulacyjną potrafi mieć odpowiednio dobrany obraz, gest lub dźwięk. Wiedza ta będzie tak samo niezbędna do świadomego poruszania się wśród komunikatów medialnych, jak i wiedza dotycząca perswazji i manipulacji słownej.

Samodzielne tworzenie na przykład wywiadów, reportaży, a nawet serwisów informacyjnych (dla klasy, szkoły albo innego zakładanego odbiorcy) to znowu szansa przeciwnienia w praktyce danych gatunków dziennikarskich oraz rozwinięcia umiejętności ustnego formułowania komunikatów. Stwarza to także możliwość nauczania się, jak słowo pisane/mówione, łączyć z materiałami audialnymi i wizualnymi, co z kolei zmusza do myślenia o przekazach medialnych „całościowo”, do postrzegania ich jako tworu, w którym składniki werbalno-, audio- i wizualne często są ze sobą ściśle lub wręcz nierozzerwalnie połączone. Jednocześnie pozwala to uczulić ucznia na kwestie dotyczące manipulacji dźwiękiem i obrazem oraz wprowadzić w zagadnienia etyki przekazów audiowizualnych i odpowiedzialności za nie.

Samodzielne (nawet przy mniejszej lub większej pomocy nauczyciela) zastosowanie w praktyce przekazów audiowizualnych, służy nie tylko rozwinięciu umiejętności ich tworzenia, lecz również pogłębieniu zdolności do świadomego odbierania i analizowania oglądanych i/lub słuchanych informacji. Pomaga to także poszerzyć wiedzę – teoretyczną oraz praktyczną – o zjawisku komunikowania, szczególnie zaś komunikowania masowego.

W szerszym gronie: fora

Korzystanie z forów internetowych to kolejny element, za pomocą którego warto wzbogacić edukację medialną. Przydatne okażą się tu pewne cechy charakterystyczne dla forum: wielogłosowość i wielotematyczność, relacje interpersonalne między użytkownikami oraz obecność emocji w tych relacjach (prowadząca nieraz do napięć, konfliktów, gwałtownych kłótni).

Forum to przede wszystkim szansa na doświadczenie odpowiedzialności za słowo wśród znacznie większego grona odbiorców, w tym doświadczenie odpowiedzialności za czyjeś wypowiedzi – jeśli bowiem uczeń podejmie się roli moderatora lub administratora danego forum, konieczność przestrzegania pewnych prawnych i etycznych zasad komunikacji stanie się dla niego znacznie wyrazista i bardziej zrozumiała, co może się przełożyć również na świadomość dotyczącą zasad etycznych i prawnych w przekazach medialnych. Wykształcenie i wyćwiczenie kompetencji w zakresie komunikacji interpersonalnej, przede wszystkim umiejętność kulturalnego i merytorycznego prowadzenia dyskusji oraz skutecznego odnajdywania się w sytuacjach konfliktowych, to kolejne wartości, które są nie do pogardzenia w edukacji medialnej – pozwalają bowiem nie tylko efektywnie przekazywać i odbierać komunikaty, lecz także rozpoznawać konkretne przekazy i konkretnych nadawców jako przekazy lub osoby agresywne, manipulujące, łamiące zasady etycznej komunikacji. W społeczeństwie, w którym ludzie na wiele otrzymywanych informacji reagują głównie emocjami, w którym lwia część tak zwanych „dyskusji politycznych” w radiu czy telewizji schodzi szybko do poziomu kłótni w piaskownicy, a skutecznym czy perswazyjnym mówcą często okazuje się ten, który najgłośniej i najbardziej wulgarnie krzyczy – wymienione wcześniej umiejętności są doprawdy nie do przecenienia.

Wśród swoich, cudzych i obcych (znajomych): portale społecznościowe

Portale społecznościowe, podobnie jak fora, edukacja medialna może wykorzystać niejako pośrednio – w obu bowiem wypadkach ćwiczy się nie tyle konkretne elementy teoretycznej lub praktycznej wiedzy z zakresu mediów, ile różnorodne umiejętności dodatkowe, wykorzystywane zarówno w życiu codziennym, prywatnym, zawodowym, jak też podczas odbierania (i nadawania) przekazów medialnych.

Portale społecznościowe pozwalają jeszcze głębiej przeanalizować kwestię odpowiedzialności za słowo i kwestie etyczne związane z tworzeniem przekazów medialnych³. Ponieważ obecnie portale społecznościowe służą na co dzień odbieraniu i komentowaniu różnorodnych informacji, w tym medialnych, szczególnie istotne staje się zwrócenie uwagi na niejednoznaczny status tych portali jako miejsc prywatnych lub publicznych i wynikające z tego konsekwencje dla mediów oraz ich odbiorców. Jak bowiem pokazuje pobeżny nawet ogląd takich serwisów jak Facebook czy Twitter, nie tylko młodzież, lecz i dorośli, zarówno osoby prywatne, jak i publiczne, często dają się uwieść złudnemu poczuciu prywatności (lub, co gorsza, anonimowości) w Internecie, zwłaszcza na portalach społecznościowych; zaufanie tej fałszywej prywatności skończyć się może bolesnymi konsekwencjami zarówno w życiu prywatnym, jak i zawodowym⁴. Tym więc, czego przede wszystkim powinien się dowiedzieć uczeń na temat mediów społecznościowych – i Internetu w ogóle – jest fakt, że tu wszystko, co prywatne, i tak jest (lub może się stać) publiczne. Ma to zna-

³ Por. Leszek Olszański, *op.cit.*, s. 226–292.

⁴ Por. głośny przypadek Ewy Wójciak i jej prywatny/publiczny wpis na Facebooku na temat nowego papięza.

czenie zarówno dla tworzonych i odbieranych przekazów medialnych, jak i dla zagadnień dziennikarskiej etyki, a także źródeł informacji i kwestii prawnych. Ponadto podkreśla to znaczenie osobistej odpowiedzialności za słowo – słowo, które może obecnie być rozpowszechniane bez wiedzy i zgody nadawcy, nawet wówczas, gdy działa „prawo do bycia zapomnianym”⁵. Zawsze przecież ktoś mógł zapisać daną stronę, zrobić screen ekranu. O tym uczeń powinien wiedzieć i pamiętać – jako nadawca i odbiorca, zarówno komunikatów prywatnych, jak i medialnych.

„Wychowanie do życia wirtualnego w edukacji medialnej” edukacja ochronna i edukacja kreująca

W edukacji medialnej, poza wykorzystaniem różnorodnych elementów nowych mediów, powinno się znaleźć miejsce dla jeszcze czegoś, co roboczo nazwałam „wychowaniem do życia wirtualnego”. Jego zadaniem byłoby zaznajomienie uczniów ze specyficznymi zjawiskami i zagadnieniami charakterystycznymi dla przestrzeni wirtualnej, z którymi użytkownicy spotykają się na co dzień podczas korzystania z Internetu.

Pierwszą częścią wychowania do życia wirtualnego powinna być „edukacja ochronna”. Do jej zadań należałoby uwrażliwienie na wiarygodne i niewiarygodne źródła informacji (wszelkiego rodzaju) w sieci oraz wskazanie sposobów oddzielenia pierwszych i drugich; nauczanie rozpoznawania manipulacji w przestrzeni wirtualnej i radzenia sobie z nią; uświadomienie spraw dotyczących praw autorskich i etyki oraz zasad netykiety; przede wszystkim zaś pogłębienie świadomości związanej z problematycznym rozdziałem „prywatne / publiczne” w Internecie i z ochroną danych osobowych, zarówno własnych, jak też cudzych. Jednym słowem, „edukacja ochronna” służyłaby przedstawieniu uczniowi zagrożeń i problemów, z jakimi zetknie się (a gwoźdź ścisłości, z jakimi styka się codziennie, mniej lub bardziej tego świadom) w świecie wirtualnym jako nadawca i odbiorca komunikatów – nie tylko medialnych.

Z kolei dzięki „edukacji kreującej” możliwe byłoby przede wszystkim pokazanie uczniowi, jak różnorodne możliwości oferuje mu Internet: możliwości związane z wyrażaniem własnego zdania, tworzeniem własnej przestrzeni, rozpowszechnianiem własnych wypowiedzi (również o charakterze medialnym), wchodzeniem w kontakt z innymi nadawcami i odbiorcami, rozwojem własnego warsztatu dziennikarskiego, jednym słowem – kreatywnym wykorzystywaniem narzędzi, w jakie obfituje sieć. Wiązałoby się z tym przygotowanie ucznia do świadomych działań związanych z dziennikarstwem amatorskim, społecznościowym i profesjonalnym, do samodzielnego selekcjonowania i analizowania otrzymywanych przekazów medialnych oraz do podejmowania kulturalnego dialogu z innymi użytkownikami Internetu, w tym wypadku – z innymi nadawcami i odbiorcami komunikatów. „Edukacja kreująca” miałaby zatem za zadanie zaszczepić

⁵ Zob. m.in. www.infor.pl/prawo/prawa-konsumenta/konsument-w-sieci/694634,Prawo-do-bycia-zapomnianym-w-Internecie.html, 30.03.2015 oraz <http://swiat.newsweek.pl/prawo-do-bycia-zapomnianym-google-i-cenzura-internetu-newsweek-pl,artykuly,344443,1.html>, 30.03.2015.

w uczniu myślenie o przestrzeni wirtualnej jako o miejscu podejmowania własnych kreatywnych działań, a także o miejscu, w którym – poprzez różnorodne działania, od zamieszczonego na Facebooku zdjęcia po prowadzoną samodzielnie stronę internetową – tworzy się własny wizerunek, niekiedy wręcz własną markę, kreuje się – w sposób pozytywny lub negatywny – swój własny wizerunek jako autora konkretnych wypowiedzi. W związku z tym, że współcześnie nasze działania w przestrzeni wirtualnej stają się coraz częściej obiektem zainteresowania innych – nie tylko znajomych, przyjaciół i nieprzyjaciół, lecz również obecnych lub przyszłych przełożonych, współpracowników czy dziennikarzy⁶ – umiejętność poruszanie się po tej wirtualnej przestrzeni, wiedza o związanych z tym zagrożeniach i umiejętność zapobiegania im bądź radzenia sobie z nimi, staje się wiedzą coraz bardziej niezbędną. W taką wiedzę również powinien zostać wyposażony uczeń; wiedza ta przyda mu się zarówno podczas nadawania i odbierania komunikatów medialnych, jak również podczas zupełnie z tym niezwiązanego korzystania z Internetu⁷.

Kilka sugestii w ramach podsumowania

Przedstawione w niniejszym artykule uwagi z pewnością nie wyczerpują tematu wykorzystania nowych mediów w edukacji medialnej, nie takie też było ich założenie; to raczej wstępny szkic do tego obszernego zagadnienia. Na zakończenie pozostaje tylko dodać kilka sugestii, które nasuwają się w związku z omawianą problematyką.

Przy wykorzystaniu nowych mediów w edukacji medialnej niezmiernie ważne jest zadbanie o to, aby nowych mediów nie oderwać od mediów tradycyjnych ani nie prezentować jednych i drugich jedynie na zasadzie kontrastów. Osadzenie nowych mediów w kontekście procesu komunikacji oraz w kontekście mediów masowych jest konieczne nie tylko po to, aby zachować ich ciągłość historyczną, lecz również po to, aby przygotować ucznia do świadomego oraz efektywnego korzystania zarówno z tradycyjnych, jak i nowoczesnych mediów. W ten sposób uczeń zyskać może pełny obraz historii rozwoju mediów i lepiej zrozumieć różnorodne procesy oraz zjawiska z tym związane.

Edukacja medialna i edukacja z zakresu nowych mediów są ze sobą ściśle powiązane. Edukacja medialna bez edukacji z zakresu nowych mediów jest dziś w zasadzie niemożliwa: ignorowanie tej ostatniej oznaczałoby niekompletność i zamknięcie na współczesne zjawiska, które są nie bez znaczenia dla przekazów medialnych. Również edukacja z zakresu nowych mediów bez edukacji medialnej byłaby niekompletna, pomijałaby bowiem te elementy historii i teorii, które mają niebagatelne znaczenie dla zrozumienia mediów, szczególnie masowych. W powiązaniu mogą się wzajemnie dopełniać, zarówno merytorycznie, jak i praktycznie.

---

⁶ W Polsce zarówno to zjawisko, jak i wiedza o jego istnieniu (lub możliwości zaistnienia) wydają się jeszcze dość słabo obecne w świadomości użytkowników Internetu, powoli jednak internauci zaczynają brać je pod uwagę.

⁷ Zagadnieniem tym zajęłam się szczegółowo w innym artykule, zob. B. Popiel, *Wychowanie do życia wirtualnego*, „Refleksje. Zachodniopomorski Dwumiesięcznik Oświatowy” nr 5/2014, s. 12–15.

Ponadto nowe media niosą wiele interesujących możliwości przygotowania uczniów do świadomego, kompetentnego i konstruktywnego odbioru (oraz tworzenia) przekazów medialnych. Ze względu na swą różnorodność i bogactwo form narzędzia wchodzące w skład nowych mediów mogą być wprowadzane do edukacji medialnej w szkołach na wszystkich poziomach i wykorzystywane w takim zakresie, na jaki pozwalają: wiek oraz zdolności ucznia. Dodatkową atrakcyjnością tych narzędzi jest to, że wytworzone za ich pomocą „utwory” mogą pozostać w sieci – dostępne dla kolejnych odbiorców, przekazywane dalej, udoskonalane.

Te nowoczesne formy wyrazu, z którymi współczesna młodzież styka się na co dzień i z których korzysta również samodzielnie, w procesie edukacji medialnej mogą okazać się wielkimi sprzymierzeńcami nauczycieli i wspaniałą „nauko-zabawą” dla uczniów. Warto skorzystać z możliwości, jakie oferują.

Bibliografia

- Kadaj-Kuca K., *Moda na blogowanie. Blog jako komentarz, element polityki redakcyjnej i narzędzie kreacji politycznej rzeczywistości*, [w:] Wolny-Zmorzyński K., Furman W. (red.) *Internetowe gatunki dziennikarskie*, Warszawa 2010.
- Kawka M., *Blog jako gatunek dziennikarski – ewolucja i transgresja*, [w:] Wolny-Zmorzyński K., Furman W., Furman W. (red.) *Internetowe gatunki dziennikarskie*, Warszawa 2010.
- Olszański L., *Media i dziennikarstwo internetowe*, Warszawa 2012.
- Popiel B., *Blog jako warsztat, narzędzie i przestrzeń przyszłego dziennikarza*, „Edukacja Humanistyczna” nr 2(29)/2013.
- Popiel B., *Literatura piękna i krytyk XXI wieku: dyskurs blogowy*, [w:] Taborska K., Kuska W. (red.) *Literatura w mediach. Media w literaturze. Doświadczenia odbioru*, Gorzów Wielkopolski 2010.
- Popiel B., *Wychowanie do życia wirtualnego*, „Refleksje. Zachodniopomorski Dwumiesięcznik Oświatowy” nr 5/2014.
- Zajac J.M., Rakocy K., Nowak A., *Interaktywne, choć osobiste blogi i blogowanie a komunikacja z otoczeniem*, [w:] Ulicka D. (red.) *Tekst (w) sieci 1. Tekst. Język. Gatunki*, Warszawa 2009.
- www.infor.pl/prawo/prawa-konsumenta/konsument-w-sieci/694634,Prawo-do-bycia-zapomnianym-w-Internecie.html, 30.03.2015
- www.macademiangirl.com, 30.03.2015.
- www.swiat.newsweek.pl/prawo-do-bycia-zapomnianym-google-i-cenzura-internetu-newsweek-pl,artykuly,344443,1.html, 30.03.2015

Barbara Popiel

Wykorzystanie nowych mediów w szkolnej edukacji medialnej (rekonesans)

Artykuł dotyczy możliwości i metod nauczania edukacji medialnej w szkole przy użyciu nowych mediów. Nowe media, w dzisiejszych czasach obecne w każdej dziedzinie życia, stwarzają nową sytuację komunikacyjną i wpływają na sposób odbioru komunikatów medialnych oraz reagowania na nie. W szkolnej edukacji medialnej można – i należy – wykorzystać niektóre narzędzia nowych mediów, takie jak: blogi, wideoblogi, fotoblogi, YouTube, fora i portale społecznościowe. Umożliwiają one poszerzenie i udoskonalenie sposobu nauczania edukacji medialnej, a także ukazują współczesne zjawiska z zakresu mass mediów. Podczas edukacji medialnej należy również zadbać o „wychowanie do życia wirtualnego”, składającego się z „edukacji ochronnej”, która uczy reguł zachowania w Internecie, oraz z „edukacji kreującej”, uczącej sposobów kreatywnego wykorzystania możliwości, jakie oferują nowe media.

Słowa kluczowe: nowe media; edukacja medialna w szkole; „wychowanie do życia wirtualnego”; „edukacja ochronna”; „edukacja kreująca”

The using of new media in the media literacy at school (a reconnaissance)

The article concerns the possibilities and methods of teaching the media literacy at school with the use of new media. New media, which in our times are present in every area of life, create a new situation of communication and influence the way we perceive the media communications and respond to them. In the media literacy at school we can – and should – use some of the tools of new media, such as: blogs, video blogs, photoblogs, YouTube, Internet forum and social networking service. They enable the broader and better way of teaching the media literacy and show the contemporary phenomenons of mass media. During the media literacy we should also take care of ‘the preparation for the virtual life’, composed of: the ‘guarding education’ which teaches the rules of behaviour on the Internet and ‘the creating education’ which teaches the ways of the creative using the possibilities which offer new media.

Keywords new media; the media literacy at school; ‘the preparation for the virtual life’; ‘the guarding education’; ‘the creating education’

Translated by Barbara Popiel